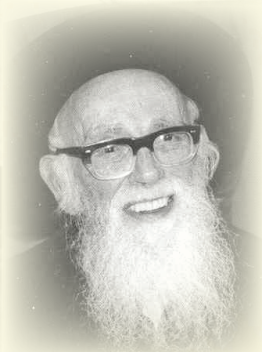

קל כבודה של תורה

לכבוד הגאון בעל ה"שרידי אש"

לְכַבֹּדָה שֶׁל תוֹרָה

נכתב ע"י תלמידיו ומעריציו
של הגאון הגדול
הרב יחיאל יעקב ויינברג זצ"ל
בעל ה"שרידי אש"

שמות הגדולים שבכריכה:

הרב מרדכי יעקב ברייש, הרב אברהם ישעיהו קרליין, הרב יצחק יעקב וייס
 הרב נפתלי טרופ, הרב שלמה זלמן אירבך, הרב חיים אלעזר שפירא
 הרב אלחנן וסרמן, הרב חיים עוזר גרודזנסקי, הרב יוסף שלום אלישיב

הרב יצחק אייזיק שר, הרב יחזקאל אברמסקי, הרב יצחק שיינר
 הרב אליעזר יהודה פינקל, הרב אברהם דוב כהנא שפירא, הרב יחזקאל סרנא
 הרב אליהו אליעזר דסלר, הרב משה פיינשטיין, הרב בצלאל ראקוב
 הרב צבי חירש גליקסון (חתן הגר"ח מכריסק), הרב מרדכי גיפטר, הרב חנוך הניך אייגש

תמונות אלו מייצגות חלק קטן מגדולי ישראל
 שהיו בקשר הדוק עם הגריי"ו
 מתוך הערצה מופלגת

בשער

בזמן האחרון יצא "פאשקוויל" – כתב "פלסטר", בעילום שם, כדרכם של אותם "קנאים" כביכול, המקיימים בהידור רב "מכה רעהו בסתר", ובכתב זה פגיעה קשה ב"גאון ישראל" הגאון בעל ה"שרידי אש", אשר מרן רשכבה"ג הגאון ר' חיים עוזר זצ"ל תיארו במכתבו: "המאור הגדול לממשלת התורה והחכמה עדיו לגאון ולתפארת קנקן חדש מלא ישן עתיק מוהרי"י נ"י ד"ר ווינברג ברלין", ובסוף המכתב מסיים: "ידידו הדו"ש תורת הצלחתו וגדלותו".

גם אחר פרסום קונטרסו בענין "הימום בהמות" (שנדון עליו בהמשך על סילוף דבריו ע"י בעל ה"פשקוויל" בנושא זה), כתב אליו הגרח"ע: "כבוד ידידי היקר והנעלה וכו' השלם במעלות ובמידות וכו'", ובסיום המכתב: "ידידו אוהבו מוקירו ומכבדו".

מן הראוי להביא מש"כ אליו רבה של "העדה החרדית" הגאון הרב יצחק ווייס בעל ה"מנחת יצחק": "לכבוד הרב האי גאון הגדול מפורסם לשבח ולתהלה צמ"ס מוהרי"י ווינברג שליט"א... ומה מאד ישמח לבי כי בדעת כהד"ג להוציא לאור אי"ה ספר שו"ת שרידי אש, אשר בודאי יאיר עיני חכמים במאור תורתו הגדולה ובאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, ויהיה כצאת השמש בגבורתו, בכלל הארץ יצא קור", "ובקצה תבל מלאו"..."

ובמכתב אחר כותב: "...בטוח אני שאתענג מאד בעיוני בדברי תורתו, אשר כתוב שם כי ידעתי שהמה כקילורין לעינים וכעצם השמים לטוהר,

א. כלשונו של מרן פוסק הדור הגאון הגדול ר' שלמה זלמן אויערבך זצ"ל אשר בספריו בודדים הם הזוכים לתואר זה כגון מורו ורבו בעל ה"אבן האזל", החזו"א, הגר"מ פיינשטיין, ר' צבי פסח פרנק. ובזאת	פסק לנו הגרשז"א שתואר "גאון ישראל" מתאים לגריי"ו.
	ב. זהו מכתב לרגל התמנותו לראש בית המדרש לרבנים בהיותו כבן ארבעים.
	ג. שו"ת שרידי אש ח"ב סימן ד עמ' קסג.

בביאור היטב בשיטות הש"ס והפוסקים. כי נהירין לו כל שבילי דשמיא וארעא להאיר עיני חכמים באור תורתו... ובוזה הנני ידידו דושתה"ד באה"ר וידידות נאמנה וחותרם ככל חותמי ברכות ורגשי כבוד... יצחק יעקב ווייס".

וכן ראוי להביא דברי הפוסק הגדול בעל חלקת יעקב שהיה ידוע בקנאותו, וכך כותב: "כבוד ידידי יקירי, הרב הגאון המובהק, נודע באפסי ארץ, וים רחוקים, כליל המדעים, וכו' ר' יעקב יחיאל שליט"א יכונה ד"ר וינברג... בכבוד מרובה, והערצה, כיאות לאיש האישים כמוהו!... שמחתו מאוד בקבלת מכתביו, שמהם נוצצות יראתו וגאונותו גם יחד – לחד גיסא, יראתו ומתינותו בהוראה החמורה, ומאידך גיסא גדלותו וגאונותו, לברר וללבן ולבא אל התוכן האמיתי, ולעמוד על האמת... מוקירו ומעריצו כערכו הרם. מרדכי יעקב ברייש"

ובמכתב אחר: "לכבוד ידיד נפשי, הרב הגאון המובהק, שר התורה והיראה, כליל המדעים, ר' יחיאל יעקב... בכבוד והערצה מרובה, כערכו הרם!".

ביטוי נוקב על יראתו וכפי שכתבו עליו בעל ה"חלקת יעקב" והגאון ר' אייזיק שר, מעיד הרב הגאון ר' פנחס ביברפלד כאשר ביקרו במונטרה וטייל עמו כליל שבת: הרב סבל ממכאובי שיניים איומים, כל גופו נרעד מדי פעם לפעם עם התקרב התקף כאבים חדש, והוא, הפוסק, דיין מדייני הגולה בה"א הידיעה, אשר בחנינת החונן דעת מצא היתרים מבוססים לאמיתתה של תורה לשאלות חמורות ביותר, הוא סבל והתפתל, אך סירב לקחת תרופה לשיכוך כאביו בשבת קודש".

שכח להשיב את ידו אלא השאירה פשוטה באור...".

התמדתו המופלאה היתה מנת חלקו כל ימי חייו. סיפר הגר"ח סרנא זצ"ל שלקראת סוף ימיו ביקר אצלו במונטרה (שווייץ) ודיבר אתו בלימוד בזמן הארוחה, והוא שם לב שהרב אוכל את הביצה עם הקליפה, ואפי' לא חש, ראה ספר "זכרונות השרידי אש" עמ' ק"ח.

ד. על התמדתו המופלאה יעיד הסיפור הבא (ועוד מני רבות), סיפור שהתפרסם ב"שורון" כך ח' משנת תשס"ב. זה היה בזמן היותו תלמיד בשיבה: "נכנס יום אחד לבית של משפחת גורודיאנסקי עם יד מושטת, כעני המבקש נדבה. וכשנשאל לפשר מעשיו תפס את עצמו וסיפר כי ביצאו מבנין הישיבה הושיט ידו לבדוק אם יורד גשם ומתוך היותו שקוע בעיון הסוגיא

הבהרה

אנו תלמידיו ומעריציו ולומדי ספריו, הן בהלכה, הן בהגות מחשבה ואגדה, רבות התלבטנו אם לקיים בכותב: "אל תען כסיל כאוולתו" אך מאידך חששנו לשמא יאמרו הבריות "מדשתקי רבנן..."

ואחר התייעצות עם ת"ח מופלגים הוחלט שיש ענין לענות בקוצר אמרים, ולהראות קבל עם ועדה, איך ש"הקנאות" מעבירה אדם על דעתו, ומרשה לעצמו לסלף דברים, לכתוב כותרות שבינם לבין הנכתב אין שום קשר, להשמיט דברים, ובכלל חוסר הבנה בסיסי בדברים.

עתה נעמוד על תוכן דברי הכותב לפי סדר דבריו, ונוכיח את העיוות, הסילוף, וחוסר הבנת הנקרא של דבריו.

עם בעלי המוסר

בהקדמתו כותב: "שאבנו כולנו משרידי בעלי המוסר שמסרו לנו את השקפת המוסר והאמונה וכו', ומהם המשגיחים דישיבת פוניבז' הגאונים הצדיקים ר' יחזקאל לוינשטיין והרב דסלר ושאר גדולי המוסר..."

ובכן, הבה נתבונן מה כותב הרב דסלר על הרב ווינברג: "כבוד יד"נ וידיד אבותי הגאון המובהק מוהר"י ווינבערג שליט"א, יום בשורה הי' לי היום שקבלתי את מכתבו היקר משוויץ הן זה כמה דאגתי עליו ועל בריאותו, אשר אחר כל המכתבים אשר כתבתי לא זכיתי לתשובתו, זולת המכתב הראשון אשר השגתי ממנו, ב"ה בעד רוב חסדו אשר סוף סוף הוציאו מארץ הדמים, כה לא יעזבנו עוד חסדו לעולמים ויראה אך טוב ונחת חלף כל הנוראות אשר עברו עליו..."

והנני חותם בברכה וכבוד רב והערצה ודר"ש ברב מסירות אלי' אליעזר דעססלער.

נ.ב. - מפני שהייתי בדרך לא הצלחתי עדיין למסור את דבריו בד' הלכה לחברי הכולל שי', ובל"נ אמסור להם, אם כי אינם עסוקים בעניינים כאלה עכשיו, זה כשנתיים שלומדים מועד בכולל".

ובמכתב נוסף כותב הרב דסלר: "כבוד הרב הגאון המובהק תפארת המעלות מוהר"י ווינבערג שליט"א... ידידו מכבדו מאד כערכו הרב. א.א. דסלר".

הגאון הרב אייזיק שר זצ"ל מגדולי מעתיקי תורת המוסר של חותנו ה"סבא מסלבודקא", וראש ישיבת סלבודקא, כותב: "כבוד ידידי הגאון הגדול ירא ושלם ורב פעלים כו' כש"ת מוהר"ר יחיאל יעקב ווינברג... ידידך אוהבך הדוש"ת יצחק אייזיק שר", ובשולי המכתב יש תוספת מחתנו הגאון הרב מרדכי שולמן זצ"ל הכותב: "והנני דוש"ת באהבה רבה וכבוד רב".

הגר"י סרנא זצ"ל, שהיה גם מגדולי בעלי המוסר, התבטא כלפיו כאשר נודע לו על פטירתו: "תדעו כי שר וגדול נפל היום בישראל, "הארי שבחבורה" של כל הלומדים של סלבודקא. הגריי"ו היה מהבודדים שהכירו את אור המדע, והמדע לא שיכר אותם, הוא לא פגע כי הוא זה במאור התורה שבו, שהיה אצלו מעל הכל, הגריי"ו השתמש במדע להגדיל תורה ולהאדירה, וככלי נשק נגד הלוחמים בה". וידוע המעשה בהלווית הגריי"ו, שהגר"י סרנא צווה לתלמידיו להשתתף בהלוויתו ולטומנו בחלקת הקבר שהכין בשביל עצמו, בהר המנוחות. (עיין בהקדמה לחידושי "שרידי אש" – פרקי חיים)

זאת ועוד הרי בין חלק מחברי הועד להוצאת כתבי הרב וינברג, נמנה אחד מגדולי המשגיחים ובעלי המוסר הגה"צ ר' שלמה וולבה זצ"ל, ובצירוף אליו הגאון הרב יששכר מאיר זצ"ל ראש ישיבת הנגב, הגאון הרב בצלאל רקוב זצ"ל רבה של גייטסהד, והגאון הרב יצחק שיינר זצ"ל ראש ישיבת קמניץ ועוד, וכך הם כותבים לרגל הוצאת כתביו:

"בקיץ תשנ"ח זכינו בע"ה לפתוח בהוצאה לאור של כתבי הגאון המופלא בעל ה"שרידי אש" מורינו הרב יחיאל יעקב וינברג זצ"ל, משרידי הגאונים שבדור הקודם, עם הוצאה מחודשת של ספרו הגדול "שור"ת שרידי אש", ב' חלקים, הוצאה אשר בס"ד נתקבלה בשמחה בין תופשי התורה ולומדיה... מה נמלצו לחיך דברי הגאון ז"ל אשר נכתבו לפני עשרות שנים והרי הם כחדשים כאילו נפקו מפומיה הא שתא, ועל של עכשיו באו, ובהם ומהם ישאב כל מבקש מלא חופניים של השקפת עולם יהודית מקורית ונאמנה, על מבוכי הזמן וספקות בני הדור. ויהי רצון שיתדברון מילי דמורינו זצ"ל בבי מדרשא, ויהא הספר הזה יד ונפש לנשמת אדם גדול דעה ורב עליליה, שכל ימיו שקד על דלתי תורה מתוך סבלות גוף ונפש, וכל מעייניו היו תקנת כלל ישראל ושמירת תעודתו בעולם, אשר נסתלק בשם טוב ולא הניח אחריו זולת תורתו וכתביו, שהם היו שעשועי נפשו ותנחומיו בכל משברי הים שרגזו עליו בסערות חייו, זכר צדיק לברכה ומנוחתו לחיי העוה"ב".

"...אנו שמחים להוציא עתה את חידושי המופלאים על הש"ס של אותו גאון איש האשכולות, כרכא דכולא ביה, מורה צדק בתשובותיו לאלפים

לכל פזורי ישראל, מבין שמועה בשיעוריו וחידושי בעומקא דשמעתא, ומשובב נתיבות למבקשי דרך ה' במאמריו ודרשותיו. יה"ר שיזכה הגאון המחבר שילמדו את חידושי בבתי מדרשות שבכל אתר ואתר ותהיינה שפתותיו דובבות תמיד, ויזכה תלמידו שילח"א לזכות את לומדי התורה ביתר החידושים אשר בעל ה"שרידי אש" השאיר אחריו ברכה, וזכות הגאון זצ"ל תעמוד לו ולכל העוסקים אתו בהפצת תורתו של הגאון המחבר".

וידוע שגדול הקנאים בזמנו, האדמו"ר ממונקאטש, בעל ה"מנחת אלעזר", הזמינו לנישואי בתו היחידה, וכיבדו מאד, ופנה לכל המסובים בזה הלשון: "כולכם אורחים יקרים, אך הרב וינברג שהגיע מברלין הוא היקר מכל, ואני מכבדו בברכת המזון", כשנשאל כיצד הדבר אמר: "ברלין זה ברלין, ומונקאטש זה מונקאטש". ואף התכתב עמו, ראה שו"ת שרידי אש ח"א עמ' שיא, ומסיים שם: "ידידו דושו"ט באהבה מוקירו ומכבדו וחפץ בטובתו כל הימים", ובח"ב עמ' שיג, ראה שם את התוארים והברכות שכותב עליו. ובעמ' תרטז כותב: "ידיד נפשי, יקירי, חריף ובקי בחדרי התורה, יקר הערך, ירא ושלם". הרי לנו מגדול הקנאים על יראתו ושלמותו.

וידוע הקשר הרצוף עם רבה של קובנה בעל ה"דבר אברהם", שכתב עליו בהסכמתו לספרו "לפרקים": "ירא ושלם".

הכותב מוסיף: שאבנו כולנו גם מתורת והשקפת מרנן החזו"א והגריי"ז וכו'. הא לך יחסו של החזו"א לגריי"ז:

בשו"ת "שרידי אש" (ח"ב סי' ק) ישנה תשובה ארוכה של הגריי"ז בענין פינוי עצמות מתים, ועליו הערות מגדולי דורו ובתוכם רבינו החזו"א, ובהקדמה להערות החזו"א כתוב: "וכך כותב הגר"ש גריינמן זצ"ל, גיסו של ה"חזון איש" במכתבו אל הגריי"ז מו' ניסן תרפ"ו שנשלח מווילנא: "אתמול הגיעני מכתבו הגלוי מג' ניסן... ומהרתי להעתיק לכ"ג את אשר רשם גסי

הגאון האי"ש שליט"א בכת"י על גוף ספרו של מעכ"ג הי"ו ונאמנים פצעי אוהב. כי ראיתי שמחבב הוא דבריו בספרו והעד היותר נאמן הוא כי הזדקק לשום עין עיונו עליו תיכף כבואי מברלין. ואם אמנם מרחוק כבר שמעו שמעו הטוב אבל אינו דומה שמיעה לראי'..."

וכבר ידוע ומפורסם יחסו של החזו"א, לאלו שלדעתו היו חסרים ביראת שמים ובהשקפה נכונה, והיכן היה מקום מנוחת ספריהם בביתו, והגרא"מ שך התפאר בזה שהחזו"א כתב לו הערות על ספריו. וכבר העיד הגרא"ל שטיינמן^ה שהחזו"א מנה שלשה גדולים שהם אנשי אמת ואחד מהם הוא הגריי"ו, וכן כותב הרב שיינר במאמרו הנ"ל שאור דורינו מרן החזו"א אמר עליו שהיה איש אמת^ה.

בהמשך להערכתו המופלגת לבעל החזו"א, סיפר רופא ישראל נאמן הרב מנחם רוטנברג זצ"ל על תקרית שאירעה בבית וינגורט במונטרה - הוא סעד שם עם הגריי"ו ועם רב מכובד, במהלך שיחת חכמים, התגלגלה השיחה בנושא שהסעיר אז את העולם היהודי, והרב הנ"ל התבטא בפני הגריי"ו: כיצד מעיזים החזו"א והגאון מברסק לצאת נגד פסק של הרבנות הראשית. סיפר הרב רוטנברג שמעולם לא ראה את הגריי"ו יוצא מגדרו כמו באותה שעה. רוחו הייתה סוערת וליבו בוער ואמר: אצלינו אין רב ראשי, ולא היה כזה לאורך הדורות. "יהודי קטן" ישב לו בעיירה קטנה, ומפינתו הקטנה הנהיג את כל קהילות הקודש, היה רבן של כל ישראל והוא היה הרב הראשי (כוחתו למן החפץ חיים שהנהיג את ישראל מפניתו בראדן). ומענין לענין, כשאחד מן הרבנים ביקש להקים סנהדרין בארץ ישראל, אמרו לרב וינברג שאם יקבל את היוזמה - ימנו אותו לראש הסנהדרין. ענה הרב: אני מקבל את ההצעה, אך דעו נא שהדבר הראשון שאעשה כשאהיה ראש הסנהדרין, אכריז על אותו רב שהוא זקן ממרא...

ה. מובא בספר אעלה בתמר עמ' עא (מהדורה שניה תשס"ה).

ו. ונוסיף שההערכה הייתה הדדית, כך כותב הגריי"ו למי ששאל על גדולתו של הגאון החסיד בעל החזו"א ז"ל: "ומה ששאל ע"ד גדולתו של הגאון החזו"א ז"ל, הגיון בריא וצלול, עומק העיון ואהבת הפשט, התרחק מן הפלפול המבריק במקום שאין לו אחיזה במשמעות הלשון, והעיקר ישב עשרות בשנים בודד בחדרו ועבר על כל הש"ס והראשונים והפוסקים בעיון מתמיד עד שכל הלכה הייתה ברורה לו, ובחסידותו הגדולה לא הרהיב לחלוק נגד הראשונים ורק טרח להעמיד דבריהם, אבל טירחה זו לא הביאתו לסילוף ההגיון ולעיקום הכתוב, תורת אמת היתה בפיהו אף בדברי תורה, והזיקה לראשונים נבעה מאמונתו החזקה שרוה"ק שרתה בבית מדרשם, הגר"א מוילנא הרשה לעצמו לפעמים לנטות מדברי הראשונים בפירוש המשניות, ולא כן החזו"א ז"ל, בודאי שהוא היה גדול הדור במקצוע ההלכה, וחסידיה הוסיפה לו זוהר הקדושה. לא היה כמותו לא בדורינו ולא בדורות הקודמים מומן הגר"א ואילך".

ובמכתבו של הרב שיינר משנת תשס"ג לרגל הוצאת חידושי ב"ק, כותב: "עברתי בהנאה רבה וכו' חידושי ב"ק של מרן בעל ה"שרידי אש" וכו', על הרבה מהענינים זכיתי לדבר פנים אל פנים עם מרן זצ"ל בהיותי במונטרה, מאד נהניתי והרבה עליתי מקרבת מרן זצ"ל בימים ההם. במיוחד נהניתי מהמכתב של ידי"נ הגאון שליט"א אב"ד דגייטסהעד, שהיינו אז יחד במונטרה, ויחד נהנינו ועלינו מהאור גדול של מרן זצ"ל... על גדלות מרן זצ"ל מיותר להכביר מילין, די להזכיר ההערכה העצומה ויראת הכבוד שרחשו עלי' כל גדולי ישראל, וכינו אותו בתוארים מופלגים, כמו "ארי שבחבורה", "גאון ישראל", "תפארת המעלות" וכו', וכשרואים מאיזה גדולי גדולים יוצאים המילים האלו אפשר לקבל מושג מגדלות מרן זצ"ל..."

גאון מפורסם

נחזור לדברי הכותב בהקדמתו: "יגעתי ומצאתי מי שהכירו... ואמר לי ברור שבעל השרידי אש היה מחברת המשכילים..."

מעניין מי הוא אותו אחד, האם היה מגדולי ישראל, מדוע העלים את שמו?

הכותב מוסיף: "אכן נודע הדבר למה לא היה מפורסם בזמנו כאחד מגדולי התורה שעליהם אמרו חז"ל שהתורה מכרזת על האדם מבחוץ ומכאן שהוא לא היה מאלה, לכן לא נשמע קולו ביני עמודי דבי מדרשא של הישיבות ומקומות התורה".

לקרוא ולא להאמין, ספר תשובותיו "שרידי אש" הוא שרידים מתורתו שכתב, וגם מהם בלבד אפשר לראות כמה נשמע קולו ביני עמודי דבי מדרשא, שהרי בספר מופיעים עשרות מכתבים של גדולי וגאוני זמנו. המביט בספר יראה שמכל קצוי תבל פנו אליו גדולי הפוסקים, וגדולי ראשי הישיבות, ודנו ונשאו בדבריו. ארשום חלק קטן מאותם גדולים לפי הסדר:

הגר"י אברמסקי, ר' חנוך אייגיש בעל המרחשת, ר' דוד מנחם מאנש, בעל שו"ת חבצלת השרון, אב"ד טארנפול, נכדו של המנחת חינוך, ר' אהרן יוסף אב"ד שאועל בליטא, הרב ברייש, בעל החלקת יעקב, ר' נחום ברוך גינצבורג בעל ה"מקור ברוך" על קדשים, ר' מרדכי גיפטר ראש ישיבת טלז, המכנהו "שר התורה", "כליל המדעים", "נודע באפסי ארץ", ר' צבי גליקסון חתנו של הגר"ח מבריסק, ר' יצחק הוטנר בעל הפחד יצחק (שגם היה מגדולי בעלי המוסר), ר' ברוך הורביץ ר"מ בסלבודקה, גיסם של האבן האזל והלבוש מרדכי, ר' אברהם דוד הורביץ ששימש כרבם של חרדי שטרסבורג, ובסוף ימיו היה חבר הבר"ץ של ה"עדה החרדית", ר' נחום ויינפלד אב"ד דאמברובא אחיו של הרב מטשעבין, ר' יוסף זוסמנוביץ אב"ד סלבודקה, ר' נפתלי טרופ ראש ישיבת ראדין, ר' ברוך בער בעל הברכת שמואל, ר' יששכר מאיר ראש ישיבת הנגב, ר' יונה מרצבך מראשי ישיבת קול תורה, ר' יחזקאל סרנא ראש ישיבת חברון, ר' אליעזר יהודה פינקל ראש ישיבת מיר, שלמד עימו חברותא ע"פ ציווי של אביו הסבא מסלבודקא ורצה להביאו לכהן כראש ישיבה במיר בירושלים, והתבטא אודותיו שהרב ווינברג אינו רק גדול הדור הזה אלא של הרבה דורות, ר' בן ציון פלמן מח"ס שלמי תודה, ר' אליעזר פלאצינסקי ראש ישיבת בית אריה, מתלמידי החזו"א והגר"י, ר' יצחק שיינר ראש ישיבת קמניץ, ר' אברהם שפירא בעל הדבר אברהם, ר' יוסף צבי דינר, רבה של עדת ישראל בלונדון ונחשב לקנאי, ר' יצחק ווייס בעל המנחת יצחק שהיה ראש העדה החרדית הקנאית, וכותב עליו שבחים גדולים, ובין היתר כותב עליו מפורסם לשבח ותהלה. ר' אברהם יצחק קליין הידוע בשם הרב מנירנברג, והיה מקנאי רבני גרמניה, ומייצג הקהילה החרדית בחיפה (חתנו של ר' אברהם וולף מייסד הסמינר הידוע בבני ברק שהיה מתלמידי רבינו), ועוד עשרות רבות אכמ"ל. וכנראה לא עיין כותב ה"פאשקוויל" בסוף ספר שו"ת "שרידי אש" ח"ב במפתח השמות. והיה רואה גלריה שלימה של רבנים, פוסקים וראשי ישיבות, שנשאו ונתנו עם הגר"י.

ובמוסר, כל הגדולים גמרו עליו את ההלל,

וכן שאר גדולי הדור התיחסו אליו בכבוד והדר.

ז. ראה פרקי חיים עמ' 37.

ח. ראה דבריו ב"חידושי שרידי אש" (ח"ג)

עמ' תצח) שכותב שרבינו היה דמות מיוחדת במינה בגדולתו, בתורה, בחכמה, ביראה

ורק לאחרונה בבטאונם של תלמידי ישיבת מיר בארץ הקודש הנקרא "בית המדרש" לפרשת בא, בכותרת "בני היכלא" – יד ושם לגדולי התורה, חובשי ספסלי הישיבה הקדושה בעבר, הובא מאמר הערכה חשוב על הגריי"ו.

ומרן פוסק הדור הגר"מ פיינשטיין זצ"ל במכתביו כותב: "מע"כ ידידי הרב הגאון הגדול המפורסם בחריפותו ובקיאותו כש"ת ר' יחיאל יעקב ווינבערג... באהבה ובכבוד הראוי לכ"ג... והנני ידידו מוקירו כגאון ערכו משה פיינשטיין".

ובמכתב נוסף כותב: "מע"כ ידידי הגאון הגדול מוהר"ר יחיאל יעקב ווינבערג שליט"א... באהבה ובכבוד הראוי לכבוד הו"ג הרמה... ידידו מוקירו בלב ובנפש משה פיינשטיין".

ובמכתב נוסף כותב: "מע"כ ידידי הגאון הגדול המפורסם כש"ת מהר"ר יחיאל יעקב ווינבערג שליט"א שלום וברכה כל הימים, אחדשה"ט באהבה ובכבוד הראוי להוד גאונו... ובזכות זה יתברך הו"ג באריכות ימים ושנים, דשנים ורעננים, ולראות בביאת הגואל כברכת ידידו עוז מוקירו כרום גאונו ומברכו... שמעתי כי הוציא הו"ג עוד ספר חשוב שעדיין לא זכיתי לקבלו...".

הרי שלגר"מ פיינשטיין זצ"ל שמתורתו, דברותיו, ותשובותיו אנו

גרמניה ונהיה לאחד מגדולי המשיבים בדור. ובמונטרה החל למצוא מעט מרגוע לנפשו, ובזכות אישיותו הקורנת והטהורה היה לתלפיות לכל רחבי העולם היהודי.
י. הובא בנספחים לחידושי בעל ה"שרידי אש" על הש"ס ח"א עמ' תקצד. המכתב משנת תש"כ.
יא. שם עמ' תקצח.
יב. שם עמ' תר.

ט. במאמר הנ"ל מובא בתמצית שהגרא"י פינקל ביקשו לבוא לכהן כראש ישיבה ביישיבתו כמוזכר לעיל. וכשנתמנה כרבה של פילשווקי הקים קיבוץ לבחורים כישרונים, וגם הגר"א קוטלר נמנה ביניהם, ושאו התגלה עוד צד באישיותו הרב גוונית המרשימה, והחל למשוך בעט סופרים, ופרסם מאמרים בעתונים וירחונים חרדים, והשפיע בכך על כלל יהדות רוסיה, וכשנתמנה לראש ביהמ"ד הריצו אליו שאלות בהלכה מכל רחבי

שואבים, מכנהו: "הגאון הגדול המפורסם", ורק לאותו כותב אינו מפורסם וידוע!

והגאב"ד דגייטסהעד כותב על הגריי"ו: "באמת כך היה כוחו ומידותיו להודות על האמת, ואני מרגיש בעצמי איזה זכות אבות שהיה לי שתיכף שיצאתי מבית התלמוד כולל הרבנים של גייטסהעד זכיתי לקרבת גדול כזה, וכן כתב לי פעם דודי הגאון ר' בצלאל כהן... שיש לי זכות מיוחד להיות במחיצת אדם גדול והוא מראה לי חבה וקירוב גדול. ובאמת ראיתי כי הרבה למדתי ממנו בדרכי החיים, הן בהנהגת הרבנות והן בהשקפת התורה והמוסר כפי שמסר לי מרבתי גדולי המוסר בסלבודקה. ובמכתב האחרון שזכיתי ממנו לפני פטירתו כתב שהוא חולה לא עלינו, אבל שום אדם לא יודע כי זה תוצאה מהרגשת גלמודותו, מאז שעזבתי את מונטרה שאין לו עם מי לדבר (כלומר הן בלימוד הן בשיחת חולין שצריכה לימוד)... כמעט לא יצא מכתב תורה מבלי להגיד לי... ומאד אני שמח בזה במה שזכית להוציא לאור ספר חשוב כזה הן מצד עצם הספר... והן מצד הלימוד בדבריו ז"ל שבזה שפתותיו דובכות בקבר בפרט מתלמיד שהיה קרוב ללבו ממש כבן..."

תלמידיו

עוד כותב שלא מצא מיושבי ביהמ"ד מבין תלמידיו, הנה אחד ומיוחד מתלמידיו הוא המחנך הדגול הרב אברהם וולף, מייסד הסמינר הנודע בבני

תורה והגות מגדולי ישראל, הדפיסה בספר את מאמרו "את אחי אנכי מבקש", מאמר זה נדפס שוב ב"לפרקים" בתוספת פרקי מבוא של הרה"ח ר' אהרן סורסקי. שני אישים אלו היו מפורסמים ברוחב דעתם ובהיסטוריה של גדולי ישראל. (מומלץ לכותב לקרוא את המבוא הנ"ל של הרב סורסקי אולי יקבל הרחבת הדעת).

יג. בעיתוני הציבור החרדי "המודיע", "יתד נאמן" כתבו עליו מאמרי הערכה מיוחדים, ראה ב"המודיע" מאמרו של הרב חיים שלום פורוש שהיה מזכיר מועצת גדולי התורה, והכיר את כל כתבי הגריי"ו, וכן לאחרונה צוטט בעיתון "יתד נאמן" מאמרו על עמידת המתמיד מול אנשי הבונד. ולפני שנים רבות הוצאת "נצח" שהדפיסה דברי

ברק שאף הספידו, בהספד סיפר על ביקורו של הגאון רבי אלחנן ווסרמאן זצ"ל בביהמ"ד לרבנים בברלין, וכיצד הגריי"ו ביקש מהתלמידים לברך עליו ברכה בשם ומלכות, ר' אלחנן הזדעק: "ברכה לבטלה".

ברוב חוצפה מוסיף הכותב שיגע ומצא כמה אחדים מתלמידיו, כי לא היה לו יותר מתלמידים אחדים.

אך האמת היא שהיו לו עשרות רבות ואף מאות של תלמידים שלמדו אצלו משנת תרפ"ה כשנתמנה לראש בית המדרש לרבנים בברלין, עד שנת ת"ש, חלק מתלמידיו נספו בשואה אשר מהם היו הרבה שניהנו פאר בקהילות רבות.

הסיבה שלא נתפרסמו שיעוריו, מפני שרובם ככולם נאבדו בשואה, וזו הייתה מטרת הבאתם לדפוס של חלקי חלקים, של שיעוריו שנשתיירו. ומה לנו יותר ממה שכתב הגאון המפורסם פאר הדור והדרו עמוד ההוראה" הגריי"ש אלישיב, במכתבו לרגל הוצאת חידושי השרידי אש על הש"ס: "הן הובא בפני ספר חדש בשם "חידושי בעל שרידי אש" יכונה, כולל שיעורים היות דאביי ורבא, שהשמיעם הגאון המפורסם בעולם התורה ה"ה רבי יחיאל יעקב ויינברג זצ"ל לפני תלמידיו שומעי לקחו", הרי שלמך הגריי"ש שהיה "פוסק הדור" כן היה "מפורסם בעולם התורה", ורק לאותו כותב שלא קרא ולא שנה ולא שאב מאומה ואף לא כקליפת השום!!! מאותם בעלי המוסר ומרנן החזו"א והגריי"ז שהתיימר לדבר בשמם, הגריי"ו לא היה מפורסם. ובאותו מכתב הגריי"ש מסיים: "חפץ ד' בידו יצליח להוציא לאור יתר החידושים אשר השאיר אחריו הגריי"ו ז"ל, לשמחת לבב תלמידיו ומעריציו".

יד. התארים מלשונו של הסטייפלר בעל ה"קהילות יעקב" במכתבו לגריי"ש בקובץ תשובות (א, נב).

היחס להרצל – "בלון נסיון"

בפרק א עמ' 7 הכותרת: הספדים על "גדולי" האומה, הספד על חוזה המדינה, הרצל איש הדת.

לפני שנגיב על הדברים, מן הראוי להביא ולציין את רעו וחבירו מספסל הלימודים בסלבודקה, הגאון הגדול והצדיק ר' אברהם אליהו קפלן זצ"ל, שהיה מגדולי תלמידי הסבא מסלבודקא, ושימש כראש ביהמ"ד לרבנים לפני הרב וינברג, ונתמנה לכך בהמלצת גאוני ליטא, שגם הוא פירסם מאמר אודות "הרצל", ונתפרסם בספרו המפורסם "בעקבות היראה", ואחד מנכדיו של תלמידו המובהק הגאון ר' יונה מרצבך, שהיה ממייסדי וראשי ישיבת קול תורה^{טו} פנה לסבו והתפלא על כך, איך כתב הגרא"א קפלן מאמר על "הרצל", וסבו השיב^{טז} כדלהלן, וכזה יש תשובה גם למאמרו של הרב וינברג: "שאלתני על מאמרו של מורי ורבי, אותו גאון שהיה קשור באהבה מיוחדת לר' יחזקאל סרנא זצ"ל, ותלמידו המובהק של הרב מפוניבז' זצ"ל, איש שגדלותו הן בתורה הן במוסר ויראת שמים עלתה כגודלו של ענק איש האשכולות, בנפשו הסוערת, שראתה הטוב והמזהיר בכל דבר ודבר כתב הוא המאמר..." ואין זה מתנגד למה שראו גדולים את הסכנה של הציונות החילונית, ואנו לצערנו רואים שצדקו בזה, וזכר אני את דבריו המלהיבים של הרב מפוניבז' בכנסיה הגדולה השניה שמדינת היהודים שתקום, היא כמו בלון ניסיון נשלח מאת ה' שמנסים בו אם יכול להתרומם למעלה, אוי לנו שנכשלנו, אך אל לנו קצרי האופק וקטני הראיה, לזלזל גם דבר זה.... ואל לנו להיות צנזורים לגדולי ישראל ולדברי קדשם, ואל לנו... להקטין גודל חשיבות ספרו שנתפרסם בגדולת מאמרו הראשון "בעקבות היראה", ואף כמה מאמרים אחרים בו, מפני מאמר זה אפילו אם ראייתו מצד אחד

טו. ואף פנה בשאלות אל הגריי"ו – טז. בספרו "עלה יונה" עמוד תכא.
יז. דרך אגב אף הרב יצחק ברויאר זצ"ל ראה שו"ת "שרידי אש" ח"ב (ייד) במפתח השמות.
כתב כעין זה על הרצל.

נתבדתה, ובזמן שכתבו אף אנו התנגדנו לו, גדול וצדיק היה האיש ר' אברהם אליהו קפלן".

ואף אנו נאמר - אל לנו להקטין גודל חשיבות ספריו ומאמריו של הגריי"ו [שנתפרסמו בגדלותם ונדפסו בעיתונות החרדית - "המודיע", "יגדיל תורה", "הלבנון", ספרו "לפרקים" שיצא בהסכמת רבה של קובנא בעל ה"דבר אברהם", "ישורון" - בטאונם של חרדי אשכנז, "כנסת ישראל", "הנאמן", "הפרדס" ועוד] מפני מאמר זה וכו', גדול וצדיק היה האיש רבי יחיאל יעקב זצ"ל.

המעייין היטב במאמרו זה של הגריי"ו על "הרצל", יראה שהוא באותו כוון והלך מחשבה של הגרא"א קפלן, להבין ממה התפעל העם היהודי ומה יש לנו ללמוד מזה".

הכותב מביא מהמשך מאמרו של הגריי"ו על הרצל, אך משמיט במכוון את המשך המאמר שבו מתאר הגריי"ו את ביקורו של הרצל בוילנא, וכך הוא כותב: "מורה ההוראה הזקן ונשוא הפנים בוילנא, הגאון הזקן והישיש ר' שלמה הכהן (בעולם הרבנים נקרא בשם הכהן הגדול) מסר להרצל בשם "ירושלים דליטא" ספר תורה קטן, ובהניחו את ידי הכהן החוורות שלו על ראש הרצל בעל ההוד שבמלכות, לחשו שפתי הרבי הזקן: "ספר תורה זה יוליך אותנו לארץ ישראל!" פני הרצל חורו, מה שרפרף והתרקם אותה שעה שנשמתו פנימה, גילו דמעותיו בעיניו, החריש, הרב הזקן עמד בקושי על רגליו, אולם לא רצה לשבת בנוכחותו של הרצל, וזה אמר: "ישב נא רבנו תחלה זקן הוא

יח. אגב, במאמרו כותב הגריי"ו: סבורני שאת הרמז הנכון נמצא בתשובה שהשיב אחד מרבתי גאון מפורסם וצדיק, וכותב הפלסטר ציין בסוגריים - ריינס או קוק, אך האמת ידועה כי אף אחד מהם לא היה	מרבתי, רבותיו הם הגאון ר' אליהו ברוך קמאי, הגאון ר' משה מרדכי אפשטיין, הסבא מסלבודקא, הגאון ר' נפתלי אמשטרם, והגאון ר' איצלה בלאזר.
--	---

ממני וגם חכם!"

וכאן הבן שואל, האם כותב הפלסטר מהיום והלאה לא ילמד בספריו של הגאון ר' שלמה הכהן, דמבדרן בי מדרשא, ויפנה בקריאה לעולם התורה שלא ילמדו ויעיינו בספריו (כפי מסקנתו בפשקוויל הנ"ל לגבי ה"שרידי אש") הלא הם ה"חשק שלמה" על הש"ס, "בנין שלמה" על הרמב"ם (נדפס במהדורת פרנקל), שו"ת בנין שלמה, "עצי בראשים" ועוד. אתמהה!!!

היחס לרב ריינס

בעמוד 9 ישנה כותרת: "הספד ודברי הערכה על ריינס מייסד תנועת ה"מזרחי" ושילוב בין דתיים לחילונים". אפשר לעבור על כל המאמר ולא מוצאים בו שום תזכורת לשילוב בין דתיים לחילונים.

ושבו כדרכו, משמיט הוא קטעים קריטיים ומהותיים מהמאמר, ומסלף לחלוטין את משמעות הדברים. להפך, המעיין במאמר יראה שהרב ויינברג כותב שם נגד דרכו של ריינס: "בשיחה שהיתה לי עם ריינס הזקן ז"ל, פתח ואמר לי מתוך לב שותת דם: "מדוע לא נטו און לסברתי? בשאלה מעין זו של פקוח נפש לכלל ישראל הרי צריכים לכל הפחות לנהוג מנהג שאלת עגונה - להימלך עם אחרים!". הייתי נרגש ונפעם והרשיתי לעצמי להביא את שאלותיו לפני אחד הגאונים הותיקים, וזה ענה לי: "בא אלינו כדי לעשות תעמולה, לא בא על מנת להוועץ, כי מדוע לא בא קודם המעשה? מדוע לא נמלך טרם עשה מעשה-רב כזה?". ודאי שהצדק עם הרבנים הזקנים, מי שאינו מבין זה, מי שאינו רוצה להבין את היסוד הנפשי של הלבבות הטהורים והזכים האלה - כלום לא יבין. ומאידך גיסא, עוול גדול הוא לפקפק בצדקת ריינס הזקן ז"ל, גם כוונתו הייתה טהורה וזכה".

המתבונן יראה כי כל המאמר אינו הספד, אלא תיאור חייו הטרגיים של הרב ריינס, והכותרת שהרב ויינברג נתן לה: "תמונה ממסכת חייו של אישיות זוהרת וסוערת".

ואולי חשוב להביא את דברי הגריי"ו בסוף המאמר הנ"ל: "מה דעתו על הישיבה שלי - אמר אלי ריינס אחרי שהרציתי שם על פי בקשתו - ממנה יצאו גם לומדים, גם יהודים חרדים, גם אנשים משכילים, גם ציונים טובים, ציונים לפי התבנית שלי... מובן שעניתי להתלהבותו בשתיקה נוגה, לא הייתי רוצה להרוס את חלומי האחרון בספקותי הרעים..."

היחס ליום העצמאות

מן הראוי להביא את דבריו שכתב להגאון ר' שמחה עלברג עורך ה"פרדס"⁶: "הכרוז של הרב אלטוסקי על חג העצמאות ראוי לשבח גדול, כאן במונטרי לא נתתי רשות לחוג את חג זה בבית הכנסת הקטן שלנו, ולא משום שלא רציתי להשתתף עם השמחים לעצמאות עברית בארץ ישראל, אדרבא, זה הוא משובשי בחיים שזכיתי לראות בבנינה של א"י אחרי שנות הזעם ומדורות הגיהנום שעברתי בהם, וזו לי הנחמה האחת בחיי. אבל דעתי היא: א. אין רשות להכריז על חג דתי אלא לועד של גדולי התורה והדת שבדור, ואי אפשר להתעלם מגדולי הדור כמו החזון איש, הרב מברסק והגרא"ז שליט"א שהתחמקו ולא השתתפו בהכרזה זו. ב. אין לרבנות הראשית בא"י לעשות דבר הנוגע לכללות האומה בלא הסכמת גדולי רבני שאר הארצות. אין להסכים בשום אופן, שהרבנות הראשית בא"י תהא ברת-סמכא עליונה לכל עניני הדת, כל זמן שבחירתה תלויה במפלגה אחת ולא בבחירתם של כל חכמי ישראל שבדור. ג. אין להניח שתהיה להממשלה החילונית יד והשפעה בענינים דתיים, כל זמן שזו איננה עומדת על הבסיס של שמירת תורה ומצוות"⁷.

היש לך "קנאות" גדולה מזאת?⁸!!!

יט. נתפרסם ב"פרדס" ניסן תשכ"ו עמ' 6.
כ. לאחד מתלמידיו הוא ציטט את הפס'
מעזרא ג' י"ב המתאר את הזקנים שזכרו את
הבית הראשון בבנינו, ועתה בכו כשראו
את הבית השני. והוסיף: הם לא בכו על
ההשוואה בין הבית הראשון לשני, אלא על
ההשוואה בין חלום למציאות...
כא. וראה לעיל בהערה 1 כיצד התבטא

ואמנם בעניינים מסוימים היו איזה חילוקי דעות בינו לשאר גדולי דורו, אבל בפועל ביטל דעתו לדעת גדולי הדור הגר"ז והחזו"א, וכיון שהיה מופלג בחכמה וביראה, העריכוהו מאוד וגדולי הדור השתעשעו רבות בדברי תורתו, וכפי שתיאר זאת מרן גאב"ד העדה החרדית הגר"מ שטרנבוך שליט"א באחד ממאמריו: "הנה הגאון בעל ה"שרידי אש" היה אדם שונה ומיוחד, אף היה עילוי ובעל מח גדול מאוד, ונתחבב מאוד על כ"ק האדמו"ר ממונקאטש זי"ע בעל המנחת אלעזר שהיה משתעשע עמו באורייתא, ועד יומו האחרון היה לו קשר הדוק עם כמה מגדולי ישראל, ורבינו החזו"א זצ"ל העיד עליו שהוא איש אמת, והגאון רבי יחזקאל סרנא זצ"ל מסר לו לאחר מותו את קברו שקנה לעצמו בחייו, וסבל צרות רבות בחייו, עד שברח לגרמניה ונעשה ראש הרבנים בסמינר, וכשרצה לנסוע עם הסמינר לארץ ישראל – לתל אביב, אסר עליו הגר"ע להקים מוסד להשכלה בארץ ישראל, והוא קיבל על עצמו את הוראת הגר"ע, וכן בהיכל שלמה אף שהזמינו אותו הוא קיבל על עצמו את הוראת רבותינו מרן הגר"ז ועוד שאסרו, אף שמאידך היה לו קשר עם אנשי מדע דלא כרבותינו זצ"ל".

היחס לאחר העם

בעמוד 15 הכותרת: "הספד על 'אחד העם' מראשי המשכילים ואפיקורס, יודע ריבונו ומתכוון למרוד בו".

הנה מאמר זה התפרסם בעיתון "ישורון", וכדרכו של הכותב משמיט הוא את ראשית דבריו של הרב ויינברג המשמשים כהקדמה למאמר כדלהלן: "...אכן, בינינו ובין אחד־העם בתור חילוני וחופשי בדיעות אין שום נקודת־מגע. אחד־העם החופשי בדעותיו הוא המתנגד הכי גמור והכי מסוכן של היהדות המסורתית. הריהו מסוכן לא על ידי כשרונו וידיעותיו בלבד, אלא במידה מרובה מזו ע"י הבטחון והאדישות, בטון שלו, בדברו בקדשי האומה...

כלפי רב מסוים כשניסה להתבטא כנגד החזו"א והגר"ז.

תעודתינו תהי עכשיו לעמוד על ההבדל הרב בין השגתנו אנו ובין השגתו הוא, את המושג המשותף לנו, מושג ה"גאולה"...

כל הקורא את ה"מאמר", ולא את ה"הספד" כלשון הכותב, יראה שכוונת הרב ויינברג להוכיח את טעותו של אחד־העם.

על אותו שיבוש וסילוף חוזר הכותב בעמוד 16, בהבנת דברי הרב ויינברג על ברדיצבסקי, ואין להאריך בזה.

הוצאת דברים מהקשרם

בפרק ב' מעתיק הכותב קטע קטן מתוך מאמר שנתפרסם בעיתון "המודיע", בטאונם של חרדי ויראי ה', וכן בהקדמה לספרו "לפרקים" שעליו באה הסכמתו של ה"דבר אברהם" כאמור לעיל, והכתרת שם לא מתאימה לא רק לקטע שמעתיק אלא לכל המאמר כולו.

כמו כן הכותרות בעמוד 20, הם חלק מתוך מאמר גדול שפורסם על עניני חינוך והתמורות שחלו לאחר השואה באמריקה, באירופה ובארץ ישראל, וכוונת המאמר איך להשתדל שגם באותם מקומות תתקיים היהדות החרדית ותתפשט בכל חוגי היהדות, ובלי קריאת כל המאמר, והוצאת קטעים ממנו, חוטאים לאמת ולמטרה!

הכותרת "הלימוד צריך להיות בצורה מושכת ומבדחת על מנת למשוך לב הצעירים" היא פשוט לעג לקורא - הרי מדובר שם בצעירים בצרפת המנותקים מכל מגע ומשא חברותי עם יהדות אמת ומלימוד מבדח ומושך הלב, וכל קורא בעל דעת יבין שהכוונה "מבדח" היינו משמח. והרי גם אחד מגדולי האמוראים פתח את לימוד שיעורו במלתא דבדיחותא.

גם הכותרת "צריך להכניס לישיבה שיעורי התעמלות ולימודי חול" מטעה את הקורא, במאמר עצמו נכתב שיש לדאוג לסידורים היגיינים חדשים, לתרגולי התעמלות כדי לחזק את הגוף שהוזנח... וכל מטרתו

במאמר לגרום שכל חלקי הציבור ימשכו לידי לימוד התורה וקיום מצוותיה, וכעין פעולותיו של הרש"ר הירש ז"ל שפעל על סגנון זה בגרמניה, וכל זה הובא במפורש בהמשך המאמר, שהושמט כמוכן ע"י הכותב, ואלו דבריו: "הישיבה בימינו היא בית מנוס להרוח היהודי המקורי, עולם שלם ומסויים שהחיים הרוחניים שם הם טהורים בלי שום תערובת זרה, מעין "טריטוריה יהודית", שאפשר לחיות שם חיים רוחניים מקוריים. זה הוא הסוד של התרבות הישיבות בימינו. התרבות הישיבות היא התכוצות החיים היהודים למדור מיוחד. נתגרשה הנשמה היהודית מרשות הרבים, והיא מוכרחת לצמצם את עצמה ברשות היחיד של הישיבות. באותן הגלילות שיש שם חיים יהודיים שלמים, אין כל צורך בישיבות. אבל החיים הנכריים הולכים ומתפשטים וחודרים לתוך הפינות הדחיות. גם לתוך עולם החסידים הסגור מבקיע האויב הנורא החדש, וחיי החסידות הולכים ומתרוקנים אף הם מהשפעת היהדות. גם לחסידות אבד שלטונה על החיים הציבוריים, ולכן הורגש גם שם הצורך ביסוד ישיבות. בני הישיבות בימינו הם הפליטים האחרונים של היהדות ההיסטורית. הישיבות הן מבצרי היהדות, ותלמידיהן הם מגיניהם היחידים".

את הערצתו והערכתו לעולם הישיבות אפשר לראות בסדרת מאמרים שנדפסו ב"לפרקים" ובכתביו, ואותם השמיט כותב ה"פלסתר".

לאחד מתלמידיו, לאחר שגמר אצלו את חוג לימודיו בביהמ"ד לרבנים אמר לו: "בקשה אחת לי אליך, תסע לישיבת מיר או לישיבת סלבודקא, שם תקדיש כל זמנך יום ולילה ללימודי קודש ואך לימודי קודש... רצוני להביאך אל המעיין ממנו שתיתי אני. לאחר ששבעת מתרבות אירופה די והותר, עליך לשוב למעיין הטהור והקדוש של הישיבות, שם תגיע לשערי בינה ודעת תירה בתורתנו הקדושה".

כשנעיין בגוף המאמר, הרי סיומת דבריו של הכותב: מתוך מאמר עידוד לתנועת הנוער החילונית ה"בונד", היא מטעה מסולפת, שקרנית וחוצפנית.

בעמודים 26-27, כל הקורא את הדברים בפנים יראה שהכתרות מטעות,

שהרי כמעט ברוב רובם של הישיבות – פונביז, חברון סלבודקא ועוד, נהגו במשא ומתן התלמודי ב"שפה העברית".

סידרת הכותרות מעמוד 30 עד עמוד 43, אינה צריכה התייחסות כלל לכל מבין ובר דעת, והרי גם הגאונים כבעל דורות ראשונים והרב הופמן בספריהם, הלכו בדרך זו של מחקר המשניות, והיו מפורסמים בצדקתם ויראתם (בטוחני שהכותב לא שמע עליהם מקוצר דעתו).

כל הכותרות בפרק ה', אין בהם כלום במה שנדפס בפועל, הנושאים הם נושאים הלכתיים ותמיד יש בזה חילוקי דיעות, והרב ויינברג היה נחשב כאמור מגדולי הפוסקים.

הגדיל הכותב לעשות בחוצפה יתרה, כשיצא בכותרת בעמוד 47: "מתיר תנאי בנישואין והפקעת קידושין כנגד מאה גדולי הדור ובראשם הח"ח וכו'". כאשר עוברים על הנכתב, מתפלאים היכן הרב ויינברג מתיר בפועל לעשות תנאי בקידושין, והכותב שאין לו שיח ושיג בעיני הלכה, כותב מהרהורי וטיפשות ליבו.

כמו כן מקוממת במיוחד הכותרת בעמוד 48: "מילים בוטות כנגד גדולי הדורות, והיתר מוזר בלא ידיעת מקור על מנת למצוא חן בעיני הכופרים". אתה עומד נדהם לשפל שאפשר לכתוב, והנייר כנראה סובלני, אתה מחפש ומחפש מילים בוטות, ואינך מוצא חוץ מאותן המילים של הכותב.

מדוע הדפיס את קונטרס הימום בהמות

בעמוד 50 הכותרת: "מצפצף על ר' חיים עוזר ומדפיס תשובה להיתר וכו'". מי שקורא את התשובה רואה שהרב ויינברג מסביר מדוע הוא מדפיס זאת לאחר שכתבו בשליחות מרן הגר"ח"ע זצ"ל אף שלא נכתב להלכה למעשה, ובזמנו גנזו כדי לא לתת חרב בידי שונאי ישראל המקטרגים נגד השחיטה הנהוגה בישראל, ואלו דבריו:

"ומראש אני מודיע, שכל מה שאכתוב לקמן אינו אלא בתור מו"מ של הלכה ולא להורות הוראה אני בא. הלכות טריפות הן הלכות חמורות מאוד ועניין הכשרות הוא אחד מיסודי היהדות, וגזירות החשמול היא גזירה קשה המביאה בסכנה כל ענין הכשרות של כללות האומה, אשר מסרה נפשה על החזקת הכשרות בטהרתה, וחלילה ליחיד להורות הוראה בזה, והדבר מסור לגדולי ההוראה שבדור, אשר מדבריהם לא נזוז אף יזו כל שהוא וה' ישמרנו משגיאות.

"רבים יתמהו וישאלו: מה הניע אותי לפרסם עתה את חיבורי על ההימום, שנכתב לפני עשרים וחמש שנה בשעה שנגזרה גזירת השחיטה ע"י הצורך הטמא והמזוהם, ימ"ש, בגרמניה הנאצית? הכל יודעים, כי במשך כל הזמן ההוא לא נשמעתי לבקשת רבים ושלימים, וסירבתי לפרסם את חיבורי בדפוס, כדי שלא לתת חרב בידי שונאי ישראל, המקטרגים נגד השחיטה הנהוגה בישראל, וגם למנוע בעד אלה שאינם מיראי־הוראה, שלא ימהרו להורות היתר בדבר שכבר נאסר ע"י כל גדולי הדור החולף. ברם, כיון שנתפשטה שמועה שאני הייתי בין המתירים, כביכול, עלי לספר לדור הבא פרשת העניין הזה.

"את החיבור כתבתי בשעה של מצוקה נוראה, בשעה שחרב חדה היתה מונחת על צואר ישראל. המלכות הרשעה של הנאצים גזרה איסור על השחיטה בלא הימום הבהמה קודם שחיטתה. לאחר מכן שללו הרשעים בתחבולות חוקיות אכזריות את האפשרות להביא בשר מן החוץ. ולא התירו את השחיטה הכשרה אפילו לזקנים וחולים מסוכנים. נשקפה סכנה חמורה, שמרבית היהודים לא יעמדו בנסיון, ח"ו, ויכשלו באכילת נבילות וטריפות.

"בצר לנו גמרנו להימלך עם גדולי ליטא ופולין אם יש להתיר בשעת סכנה זו את ההימום כפי דרישת הממשלה הרשעה. נסעתי לוויילנא, לוורשא וללובלין, לשם התייעצות בשאלה חמורה זו הנוגעת לנפש היהדות בגרמניה. הגאונים, מרן רח"ע זצ"ל, בוויילנא, והר"מ שפירא בלובלין, הטילו עלי לחבר חיבור בבירור השאלה מצד ההלכות.

"שמעתי לעצתם, והתשובה הבאה בספר זה, היא פרי יגיעתי ועמלי הרב בבירור השאלה מכל צדדיה. אמנם, הראיתי בה פנים להיתר, אבל ידעתי מראש כי גאוני ליטא ופולין וגדולי ישראל, מנהיגי היהדות החרדית, לא יסכימו לעולם להיתר שיש בו משום שינוי אופן השחיטה הנהוג בישראל מדורי־דורות, ואף אני בעצמי לבי נקפני מאוד לגשת לעניין חמור זה של כשרות השחיטה, שהוא יסוד היסודות בחיי ישראל...

"ברם, חזקו עלי דברי רבותי וחברי הרבנים, שעלי לעסוק בבירור הלכה חמורה זו, שלרגלי חידושה לא נתפרשה ולא נתבררה בספרות הרבנית. מעולם לא עלה על דעתם של רבני ישראל, כי יבוא יום ויכריחו אותנו לשנות מאופן השחיטה שהונהג בתוכנו עפ"י צווי תורתנו הקדושה והוסדר ע"י חכמינו ז"ל, מקבלי תורה שבע"פ. ועכשיו, שהגיעה שעת צרה ומצוקה והעם מפרפר בחבלי יסוריו הנוראים...

אין איפוא לחיבורי זה שום ערך מעשי. ואם אני מפרסמו כאן אין זה אלא כשביל כירורים של כמה סוגיות ועניינים מפוקפקים בפוסקים, ובעיקר – כשביל החשיבות ההיסטורית שיש בו לשם הארת המצב הנפשי ששרר ביהדות גרמניה, פולין וליטא לפני חורבנה הגמור. מטעם זה הכנסתי כאן כל החומר שנשאר באמתחת הכתבים שניצולה מאש השרפה. רק מעט מזער ניצול, והשאר נאבד עם כל כת"י בברלין השרופה, אבל גם במעט הזה משתקף המצב על כל נוראותיו והמאבק הגדול של גדולי ישראל לשם קיום העם וקיום יהדותו".

הרי שביאר מדוע מצא לנכון להדפיס הדברים, ואגב זאת זכינו לעשרות רבות של מכתבים מגדולי רבני וראשי ישיבות של גרמניה, ליטא, פולין, הונגריה ועוד. ובאמת קונטרס זה זכה ונלמד בהרבה כוללים הלומדים מסכת חולין, ומתפעלים מעומקם של דברים²².

כב. הרב וינברג היה מוסיף: אף שגדולי ישראל אסרו את ההימום, מכל מקום אחר הקונטרס שכתב, לא כתבו דהוי נבילה, וזאת בזכות הקונטרס שכתב.

אמירת קרבנות

בעמוד 51 ישנה כותרת מקוממת, כאילו הרב ויינברג רוצה להביא לדיון אם לבטל את אמירת ה"קרבנות" מן התפילה. הרב ויינברג במאמרו מתייחס לאותם דעות שרצו לעשות זאת, ועל זה יוצא חצץ, והכותב עבר כל גבול לתת כותרת שאין בה אף גרם אחד של אמת.

ללמד גויים תורה

כמו כן מתריסה הכותרת בעמוד 52: "כתב תשובה בהלכה להתיר לעצמו ללמד תורה לגויים באוניברסיטה". כאשר עוברים על התשובה מוצאים בה מו"מ של הלכה במהות האיסור ואם יש מקום להתיר, והרי עוד פוסקים גדולים דנו בזה ונטו להתיר.

ובכלל יש לתמוה, הרי תשובות אלו של הרב ויינברג התפרסמו ונדפסו, ואם בכל זאת גדולי הפוסקים והרבנים המשיכו לשאלו שאלות ולפרוס לפניו ספקות בהלכה, ולא ראו את אשר ראה כביכול כותב הפלסתר, ולהוקיעו!!! אתמהא!

פרשנות המקרא

ועדיין הכותב לא נרגע וממשיך עם כותרות רעשניות: "דברים בוטים כמדקרות חרב על קדושי ה' נדב ואביהוא – כאילו הם חבריו מהאוניברסיטא". לקרוא ולא להאמין, במאמר יש פירוש המקרא כשאר מפרשי התורה והאגדה, בביאור פרשת נדב ואביהוא הן בדרגתם והן בחטאם.

כך רואים כסדר איך שהכותב נותן כותרות, כאשר אין כל קשר בין הכותרת לנכתב. ואתה תמה על כל גדולי ישראל, האם היו כל כך תמימים ונאיבים ולא הכירוהו, וכתבו עליו ואליו את כל מעלותיו וכאילו היו סומים, אתמהא???

בפרק ז הכותרת: "הרב ויינברג עסק כל ימיו בלימוד בספרי חיצונים ומינים וכופרים". ונשאלת השאלה איך הוא הגיע לדרגות כאלו של לימוד, שגדולי ישראל מטילים עליו לכתוב קונטרס בעניני הימום בהמות, פונים אליו בשאלות הרות גורל לשמוע חוות דעתו עד סוף ימיו. וכאשר קוראים את הדברים במקורם, הרי ה"סבא מסלבודקא" הסכים עמו שהקריאה הייתה לצורך מתן תשובה למתנגדי "תנועת המוסר".

כל דבריו בפרק ח מראים שהכותב לא ירד לעומקם של דברים, ופשוט חבל להתייחס אליהם ולעבור על כל תשחית הדיו, וכל תשחית הזמן.

יחסו לגדולי ישראל

בפרק ט עמ' 71 הוא פשוט זלזול בקוראים, על משקל הכותרת: "דברי זלזול נוראים בחפץ חיים וכן התווכח איתו שצריך ללמוד רוסית", אתה קורא וחוזר וקורא ואתה לא יודע איך להתייחס להערות של הכותב. כל קורא מבין שאין זלזול, אלא הערכה רבה, וכל פעם שהזכיר מעשה זה, ושה"חפץ חיים" פרץ בבכי, גם הוא היה פורץ בבכי. בהמשך מביא הוא את סיפורו בענין תפילת מנחה עם הגאון ר' נפתלי אמשטרדם, וכל סיפור זה הוא שבח להגריי"ו. ואחד מגדולי ראשי הישיבות והמוסר הגרב"מ אזרחי זצ"ל היה חוזר ומספר זאת עשרות פעמים. והכותב לא הביא את אשר הובא בהערה שם עדות הגר"ח סרנא זצ"ל המעמידה את הגריי"ו באור אחר לגמרי [הובא גם לעיל הערה ד].

העדות שמביא הוא בעמוד 72, מהרב גרינברג הכותב: "קידוש ה' היה שהרב ויינברג זצ"ל התקין, האמין, החרף, והבקי, הפוסק המחונן, ביטל דעתו למרן שר התורה הגרח"ע זצ"ל וכו', ואני נכנע ושומע, ומצוה לשמוע דברי חכמים וכו', ואמר הגרח"ע וזכות גדול בזה שהעביר על המידות ושמע לנו, כי אני יודע שזהו בשבילו היה נסיון גדול ועצום..." עדות זו רק מוסיפה ערך נוסף על גדלותו.

ועדיין לא נחה דעתו של הכותב וכתב בעמ' 73 כותרת מרעיש: "דברי זלזול בגאון הדור הרוגוטשובר זצ"ל". קוראים את הדברים ומחפשים היכן הזלזול, והכותב כמובן לא מסתמך ומסתכל בגופן של דברים ב"שרידי אש", שם מובא המשא ומתן ההלכתי ומוכיח שם שדעת גדולי הפוסקים דלא כרוגוטשובר, ודווקא הרב וינברג הוא המחמיר במקום שהרוגוטשובר היקל. הגדיל לעשות כאשר בהערה כותב, שבספרי תולדותיו של הרוגוטשובר מובא שאמר על הרב ד"ר ויינברג שהוא אפיקורס. מעניין הרי כל גדולי ישראל מתייחסים אליו בשיא ההערכה, ואף האדמו"ר ממונקאטש שהיה מגדולי הקנאים, כיבדו מאד בחתונת בתו כידוע, ובכל זאת מצא לנכון להביא מכותבי תולדותיו של הרוגוטשובר, שאיננו יודעים מי הם ומה הם, ומה רמת אמינותם. (והרי ידוע ומפורסם שהרוגוטשובר השתמש בביטויים כאלו וכדומה גם על הרבה גדולים, וד"ל).

והנה הגאון הנ"ל היה רבם של חסידי חב"ד בדווינסק, והרי האדמו"ר מחב"ד ר' מנחם מנדל שניאורסון זצ"ל פנה אל הגריי"ו שיתן לו "סמיכה". (ראה בספר "זכרונות השרידי אש" עמ' 50), ואף כתב הערות על קונטרסו המפורסם של הגריי"ו בענין פינוי עצמות מתים³².

תורניות אשר השאירו עלינו רושם בל ימחה, מצאנו בו אישיות גדולה מובהקת תורתית, ענק הרוח, אחד מהיחידים מהגדולים שבדורינו. גאון כביר בתורה, הוגה דעות מקורי ואיש החכמה, היושב בפניה שקטה באהלה של תורה, ומחדש חידושים נפלאים בכל מקצועות התורה ושטחי ההלכה, עיתותיו מוקדשות גם לבידור שאלות הלכה למעשה שמריצים אליו מכל פינות העולם, ובייחוד מיבשת אירופה" (הדברים נדפסו בפתיחה לקונטרס פינוי עצמות מתים, שיצא - מחדש - לאור בשנת תשט"ו).

כג. נדפס בשו"ת "שרידי אש" ח"ב עמ' תרעא. וראה שם כל ההערות של גדולי עולם על קונטרס זה.

וראה בעמ' 50 בספר "זכרונות השרידי אש" הנ"ל, על היחסים המיוחדים בין הגריי"ו והאדמו"ר הריי"צ. וכן ידוע יחסו של בעל ה"אמרי אמת" אליו, ראה בהקדמה לחידושי בעל ה"שרידי אש" ח"א.

וכך מתארים הרב פנחס טייץ זצ"ל ממקורבי הרוגוטשובר, והרב שמחה עלברג זצ"ל מח"ס "שלמי שמחה", את ביקורם אצל הגריי"ו במונטרה: "הצלחנו להודמן לפונדק אחד ובלינו יחד ימים אחדים בשיחות

יחסו לחסידות

ושוב כותרת מרעישת: "דברי זלזול נוראים בגדולי החסידות". ושוב קוראים ולא מוצאים איה הזלזול. כנראה הכותב הוא זה שמזלזל באינטלגנציה של הקוראים, ולא מצא לנכון להביא את דבריו של הגריי"ו, לגאון ר' שמואל יעקב רובינשטיין שנדפס ב"לפרקים" (עמ' יז): "ואמנם אני הקטן מנעורי גדלתי בין אנשי ליטא, וזכיתי לשמש את גדולי גאונינו אשר סללו נתיבות חדשים ללימוד ועיון בגפ"ת, בהעמקת יסודות שיטות הגמרא והראשונים ובהבנת הענינים לכל עומקם בהגיון ישר. הנה מנעורי נפשי נמשכה בחבלי קסם אחרי ספרי החסידות. ותמיד כשאני מעיין בהם, הריני טועם טעם של רוממות הרוח ו"עליית נשמה", והכל מודים כי מה שעשו גאוני ליטא להרבצת התורה והגדלת אהבתה, עשו גדולי החסידות לחיזוק האמונה ולהעלאת הרוח בישראל, ומי שנפשו מלאה כיסופים וצמאון לאור הגנוז בחגוי התורה והמצוות, יוכל לרוות צמאונו רק ממעיינות החסידות, ההתנגדות לחסידות כבר עברה ובטלה מהעולם, הכל יודעים שהחסידות משמשת תריס בפני התרבות הנכרית החותרת חתירות תחת יסודות היהדות, והבעש"ט הקדוש נבג"מ הוא שיצר את תיבת ההצלה..."

במחיצתו

מרגישים אנו חובה וזכות להביא כאן את דבריו של אחד מגדולי גידולי ציון וירושלים הגה"צ ר' בן ציון פריימן זצ"ל שכתב לרגל הוצאת הספר חידושי "שרידי אש":

"לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי - הפסוק מתפרש בשני כיוונים: א. כשתורתך שעשועי איני מגיע לצער ועוני, כי תמיד אני משתעשע ולבי מלא חדות תורתך. ב. גם כשאדם נזרק מתוך נסיבות קשות וגזירות רעות ומצב גופני של עוני וצער, הריהו מצפה וחותר לחשוב איזו מחשבה של

תורה וחזור לתורתך שעשועי, בצר לי הרחבת לי.

רבינו ר' יחיאל יעקב וינברג זצ"ל חי בשני הכיוונים הנ"ל, בחייו הקשים ממלחמת עולם למלחמת עולם, ובפרט במלחמת העולם השנייה, בשעת הרדיפות והישיבה בגטו ורשא ובמחנות ההסגר, והוא מתהלך בתורתך שעשועי.

זכיתי להיות במחיצתו תקופה מסויימת בהיותי בשיבת "עץ חיים" במונטרה. ישבתי לידו בחדרו כמעט כל יום, ליד השולחן המלא ספרים ומכתבי שאלות ותשובות. התרשמתי מהעוצמה של תורתך שעשועי. אדם בלי משפחה, בודד וגלמוד, מיוסר מפגעי הזמן, וכוחו איתן, וחדות התורה מבצבצת מעיניו מכל דיבור של תורה. למרות שבעצם היה אדם מסכן מכח הנסיבות שמצאו אותו, אך אני הרגשתי את עצמי מסכן לעומת העוצמה הגדולה של חדות התורה, והיגיעה העצומה, וגילוי הכשרון וההגיון בליבון ובירור סוגיות הש"ס ופסקי הלכות.

במחיצתו הרגישו כאילו נמצאים ביחד בחבורה הקדושה של התנאים והאמוראים, הגאונים והפוסקים. כשיצאו מחדרו היתה הרגשה כאילו יוצאים מאולם שמחות לרחוב האפור והמשעמם.

רבינו שמע את הבת קול של התורה, הבת קול הקוראת לבריות מעלבונה של תורה, ואותה הבת קול הכריזה עליו: בשביל אנשים כאלו נברא וקיים העולם^{כז}, הוא הלך עם הבת קול ולפניו עמוד אש להאיר את אורה של תורה בכל פינה חשוכה, אף אחד לא שמע את הבת קול ולא ראה את עמוד האש, אבל מי שישב לידו יום יום חש שנוצר איזה גשר בלתי נראה להעביר מהבת

כתבו את מה שכתבו בשביל בחורים כמוהו, ופרץ בבכי. וה"כותב" פירש מעשה זו בצורה מסולפת. וכאשר הגריי"ו סיפר סיפור זה, הוא עצמו פרץ בבכי כאמור לעיל.

כד. וכפי שהתבטא עליו מרן ה"חפץ חיים" בסיפור המפורסם, בשעה שהגריי"ו בהיותו בחור הלך ללמוד רוסית מחמת מעשה שהיה, וה"חפץ חיים" הצדיקו, אך הוסיף לו, שכל גדולי ישראל לאורך הדורות

קול שלו אל הלב פנימה, ואולי גם לי אם אינני טועה העביר קצת מהבת קול,
שממשיכה להאיר לי אור תורה בלי הרף...

מה נספיד לו שהלך מאיתנו למתיבתא דרקיע, שעלה בקודש? אולי
נספיד לעצמינו שלא הגענו לתדמית כזאת של תורה, ואולי הלקח
והתעוררות וחשקת התורה יהיו כהספד וליווי וכינור נעים וקול בוכים גם
יחד, על העולם השמם שאין הבת קול מחרישה את אזני הבריות, והיא בקול
אדיר תובעת עלבונה של תורה. תהא נשמתו צרורה בצרור החיים".

נקודת זכות

נקודת זכות אחת אנו מוצאים בקונטרס "פלסטר" זה, שע"ז נכנס הגר"י באותה גלריה מפוארת של גדולי ישראל כהרמב"ם, הרמח"ל, הגר"י סלנטר^{כה}, שיצאו וכתבו נגדם, וסבלו ממתנגדיהם, ועם כל זה גדלו ונתפרסמו בכל כלל ישראל.

וכן זכה הגר"י שדבריו הן בהלכה, הן באגדה ובהגות זכו ונתפרסמו ומודפסים מחדש ויצאו בכמה מהדורות. ונתקיים בו אשר כותב בעל ה"אור שמח"^{כז}: "ולא אדע אם כת"ר צריך הסכמה, ידוע כי ההסכמה היתר מאומתת היא דעת הקהל, וספרו משמרת השלום נתפשט עד כי הדפיסוהו כמה פעמים ואין הסכמה גדולה מזו".

ואף אנו נאמר כן, ההוצאות וההדפסות הרבות של ספרי הגר"י – "אין הסכמה גדולה מזו", וכתבי "פלסטר" ו"פאשקוילים" לא ימעיטו מגודל רום ערכו, גדלותו ויראתו וצדקותו של הגר"י. ואדרבה, זה שמצא בעל הפאשקויל מקום לצאת עם דברי בלע קרוב לשישים שנה לאחר פטירת הרב, מגלה עד כמה שדברי הרב חיים וקיימים בנשמת עם ישראל!

זה מפיו הקדוש של ר' חיים וולוז'נר. רבינו הגר"י דבריו התקבלו כאמיתיים ונכונים וכפי שכתב עליו הרב ברייש לעיל: "לברר וללבן ולבוא אל התוכן האמיתי ולעמוד על האמת". ועל כן לדעתנו המדבר עליו גנאי עובר על איסור חמור.

כו. חידושי ר' מאיר שמחה ח"ב (חלק ש"ת סימן יט) במכתבו לגאון ר' שלום שכנא מח"ס "חיים וברכה" על ארבע מינים, ו"משמרת שלום" שביקש את הסכמתו.

כה. ובעל "חמדת הימים" שהרבה יצאו עוררין עליו, בזכות ביאור אחד בדברי הגמ' בברכות ח ע"א, כתב עליו בספר "מנחת יהודה" להגאון ר' יהודה יודל אפשטיין במסכת סוטה לט ע"א, וזה לשונו בהשמטה: "ורבינו שבגולה הרח"ו ז"ל (ר' חיים מוולוז'ין) אנח עליה (על הפירוש בברכות) חותם האמת, וסיים דבריו ז"ל: א"כ אסור לדבר עליו דברי גנאי, ככה שמעתי מפי מורי ורבי (כוונתו לבעל ה"נחלת דוד" תלמידו של ר' חיים מוולוז'ין, והובא בספרו בברכות שם) מפי אנשי שם ששמעו דבר

הגריי ויינברג כותב בשו"ת שרידי אש סימן ד בקונטרסו על הימום בהמות: "לכן אני מודיע כאן, שאני מצדי איני מוחל לכותבי ומפיצי המכתב הנ"ל על חטאם זה שחטאו נגדי בהלבנת פני ברבים ובהטלת חשדי שקר. ואני מוסר דיני לשמים".

אנו תלמידיו ומעריציו, איננו סולחים על כבודו של "גאון ישראל" הרב ויינברג זצ"ל שנרמס אחר פטירתו, ובידוע עונשו של המדבר אחר המתים – ראה שו"ע (או"ח סימן תרו): "אם מת אשר חטא לו מביא עשרה בני אדם ומעמידים על קברו... תקנת קדמונינו וחרם שלא להוציא שם רע על המתים".

וברמ"א (חו"מ תכ, לח): "המדבר רע על שוכני עפר, צריך לקבל עליו תעניות ותשובה ועונש ממון כפי ראות בית דין".

על דבריו של הכותב מעמ' 77 ואילך אנו לא רוצים להתיחס כלל משום שירד לדיוטא התחתונה והיינו מוסיפים על זה "עפרא לפומיה".

ועל כותב כתב הפלסתר – פאשקויל, ללכת לקברו בהר המנוחות, (ליד קברו של הגראי פינקל ראש ישיבת מיר, שאף רצה להביאו להיות ראש ישיבה בישיבתו, ושאר גדולי ישראל הקבורים שם), ולהביא עשרה בני אדם ולבקש סליחה ומחילה, ולחלוץ נעליו, ולהיות בנידוי זמן מה.

נ. ב.

לדעתינו, תלמידיו ומעריציו של הגריי, על הכותב לעשות תשובת המשקל, ולשלוח קונטרס זה לכל אלו ששלח להם כתב ה"פלסתר" שלו, והוא רחום יכפר עוון.